

Preken

Van de Protestantse Gemeente Enschede
Opstandings / Deta Kerk

15 april 2011
2e Paaszondag
Hand 3: 1-16
Johannes 21: 1-14

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

In de eerste tijd van de christelijke kerk werden de vijftig dagen na Pasen beschouwd als één groot Paasfeest. De kerkvader Athanasius van Alexandrië, die leefde aan het begin van de 4e eeuw, raadt ons bijvoorbeeld aan om vijftig dagen lang “zonder onderbreking” Pasen te vieren.

Eerlijk gezegd valt het mij niet mee, die kerkdiensten zo kort na Pasen. Want Pasen, dat is het feest der feesten – ‘de dode zal horen: nu leven!’ Niets minder dan dat. En dat was goed. Het is goed voor mensen om Kruis en Opstanding intensief vierend te gedenken - het was goed om ons in de week voor Pasen te concentreren op het verhaal van Hem die bij ons blijkt in de diepe ‘pijn, waarmee wij mensen mensen zijn’. Het was zo goed om in de Paasnacht te ontdekken dat wij ook verder mee mochten in Zijn verhaal, om zo in de Paasmorgen uitbundig te vieren dat die pijn overwonnen is in die nieuwe mens - “toen heeft zich in het vroegste licht een nieuwe Adam opgericht”!

Prachtig was dat, bemoedigend... en misschien nog wel meer...

maar ja, daarna... dan moet je verder, maar hoe? Wat blijft er eigenlijk over van Pasen? Wat komt er eigenlijk ná Pasen?

Zo begon ook de lezing uit Johannes: Hierna...

Als je het Johannes-evangelie bekijkt, dan krijg je sterk de indruk dat het 21e hoofdstuk een later toevoegsel is. Eigenlijk vormen de laatste verzen van het voorgaande hoofdstuk een duidelijke afsluiting: “Jezus heeft nog veel meer wondertekens voor zijn leerlingen gedaan, die niet in dit boek staan, maar deze zijn opgeschreven opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven leeft door zijn naam.” Duidelijk een einde.

Met die verzen werd bovendien een evangelie afgesloten dat sowieso al ‘later’ geschreven was dan de andere evangelieën.

Maar daarna kwam ‘nog later’ dus nog dit toevoegsel: “Hierna...”.

Er moest blijkbaar nog iets bij. Er moest bij dit prachtige verhaal van Kruis en Opstanding nog iets, voor de mensen van daarna.

Voor de mensen van het verarmde en uitgebuite Galilea - dat er ook na de Opstanding nog steeds was..., nog steeds arm, uitgebuit...

er moest nog iets bij voor de mensen die leefden in wat Johannes zo nadrukkelijk noemt: ‘de zee van Tiberias’.

Waar de (andere) Evangelist Lukas in het oorspronkelijke verhaal nog haast poëtisch spreekt van *het meer van Gennesaret* daar laat Johannes heel dwingend de naam van de Romeinse keizer Tiberius klinken, en wordt het lieflijke meer een dreigende zee. ‘t Is maar dat je even weet wie écht de macht heeft in dit land. Ook na Pasen worden mensen overheerst en onderdrukt. En die mensen hebben evangelie nodig.

Er moest dus nog iets bij voor de mensen die na Pasen eigenlijk geen andere ruimte zien dan die van het "Ik ga maar weer vissen". Terug naar het oude leven, terug naar af... Pasen was leuk. Maar een incident. Met het gewone leven heeft het - helaas - niet veel te maken.

"Maar de hele nacht vingen zij... niets!" ... "Hebben jullie soms iets te eten? Nee!"

Dát zijn dus de mensen van 'hierna'. Het zijn dus mensen die komen van Pasen, en die Pasen wel zouden willen zien in hun gewone leven. In hun 'kalmte gang en kleine taak' - daar moet na Pasen toch wat zichtbaar worden van 'godes zaak'...?

Maar wat ze zien, 'hierna', is veel te vaak... 'niets'.

Het onprettige zit 'm in één woordje, nl. in dat woordje 'niets'.

Heeft het nu werkelijk zin, is het nu werkelijk heilzaam om zo'n woordje zo duidelijk te laten klinken, vlak na pasen...?

Wordt zo'n kerkdienst dan niet een, weliswaar zeer realistische, maar daarbij ook behoorlijk deprimerende sombermans actie? Hoe dit woordje 'niets' te rijmen met de opdracht van de Heilige Athanasius 1600 jaar geleden, om 'zonder onderbreking' Pasen te vieren?

Aan de andere kant:

Doen we de tekst recht als we dit woordje 'niets' snel terzijde schuiven...?

De beelden die Johannes gebruikt zijn haast overdreven duidelijk:

- op het meer dat nota bene 'de zee' wordt genoemd
- de zee die nota bene genoemd is naar de onderdrukkende keizer Tiberius....
- de hele nacht! ...
- en dan *niets* vangen.

En dan staat er aan de wal nog zo'n leukerd, zo'n beste stuurman, die heel fijntjes vraagt of de vangst een beetje geslaagd is....

Hoe graag je ook zou willen - je kúnt, zélfz zo kort na Pasen, aan dit 'niets' niet voorbij in Johannes.

Aan nog een andere kant:

Doen we ons eigen leven recht, wanneer we over dit woordje 'niets' maar snel heenlezen? Doen we recht aan de wereld waarin wij leven? Een wereld waarin aan de bloedigste oorlogen niet of nauwelijks een halt kan worden toegeroepen. Een land dat weliswaar onvoorstelbare rijkdom kent, maar waarin vanwege krapte toch besloten wordt dat de zwaksten in deze wereld niet buiten schot kunnen blijven in de noodzakelijke bezuinigingen. Is dan het Johannes-evangelie dan niet gewoon eerlijk over zo'n wereld, zo'n leven: 'niets'... niets Pasen, nergens Pasen?

Nóg een andere kant - naast de kant van het verhaal en naast de kant van ons eigen leven:

Doen we recht aan het Paasfeest... als we niet ook het woordje 'niets' in de mond durven nemen...

Wie Pasen viert zal ook gaan beseffen - en dúrven beseffen - waartégen met Pasen gevochten wordt... tegen inderdaad het 'niets'...

Er is moed voor nodig om zo eerlijk te kijken.

Een al te snel al te vroom mens zal het woord 'niets' niet in de mond nemen. Religie heeft nogal eens de gewoonte om het kwaad te relativiseren door al te snel te spreken over 'het goede in de mens' - over het 'schone van de natuur' - de natuur die weliswaar wreed is, en waar weliswaar 'de één z'n dood de ander z'n brood' is - maar ja, het is dan tenminste toch ook 'bróód'.

Religie zal altijd willen vertellen dat natuurlijk zo moet, zoals het gaat... en dat het uiteindelijk ook goed is, zoals het loopt.

Het is tenslotte de natuur - en natuur heeft z'n kwade kanten, maar toch zeker ook goede...

Om voluit eerlijk 'niets' te durven zeggen, daar is moed voor nodig. Er is moed voor nodig om vol te houden dat je níet tevreden *mag* zijn met hoe het loopt - omdat ons méér beloofd was. - Bijvoorbeeld liefde..., bijvoorbeeld vrede, bijvoorbeeld gerechtigheid!

Er is moed voor nodig om te durven zeggen, in het heel gewone leven, maar net zo zeer in politiek en economie, dat het anders moet, omdat het te vaak te weinig is - te vaak is het voor mensen 'niets'.

Het is de moed van Pasen, de moed van Tora... het kan toch anders, want ons was toch anders beloofd?

"Gooi het net uit rechts van het schip", riep Jezus, "dan zullen jullie vinden".

Dat is toch wat anders dan 'je moet verder - accepteer nu maar wat je is overkomen'....

Je net aan die andere kant uitwerpen betekent: blijf het 'niets' vanuit die andere kant zien. Vanuit Pasen, blijf het niets bezien vanuit de overwinning ervan.

Zeker ze zijn er nog, de Tiberiussen van alle tijden...

zeker, de chaos van het duister oerwater kom je nog genoeg tegen, in het groot en in het klein.

Maar blijf het zien vanuit Pasen, vanuit die andere kant.

Blijf zoeken ook in jouw gewone tijd naar wegen en tekenen van Gerechtigheid, die er zullen zijn.

Het is een les in Pasen voor alledag - voor het heel gewone leven. Pasen niet als incident, maar als maat voor wat leven is.

Blijf zoeken naar vissen in de zee... naar brood in de woestijn.

Blijf zoeken naar en werken aan wat 'natuurlijk' niet kan, maar wat je toch durft te verwachten - omdat het Pasen is geweest.

En blijf je met de Hebreeuwse slaven in de woestijn, met de leerlingen in hun bootje, verwonderen over wat je dan ziet: Wat is dat - Manna?

Met Pasen zong je, zong je samen - blijf dan ook zingen, samen zingen: 'wij zullen leven – God zij dank'.

Werp je net uit aan de andere kant, want na Pasen is er geen weg meer terug - alleen nog maar een weg vooruit.

De Opgestane uit de dood gaat ons voor op die weg naar het leven. Hij roept de machtelozen, hij wenkt de doden om hem te volgen. En Galileërs van alle tijden zullen zijn roep horen:

Zodra Simon Petrus dat hoorde, schortte hij zijn bovenkleed op—meer had hij niet aan—en sprong in de zee.

En sprong in de zee...

dan moet je lef hebben...

het lef van het geloof - dat de zee nooit meer het laatste woord heeft.

En dat geloof, dat is dus leven - na Pasen - in Pasen. Deze vijftig dagen - en heel ons leven.

Amen

Ds J. Zuurmond